

**Diálogo de Mugeimes e Urce Branca
(sobre o Poema de Xosé Luís Méndez Ferrín)**

Xabier Cordal

Formas de citación recomendadas

1 | Por referencia a esta publicación electrónica*

CORDAL, XABIER (2011 [2008]). “Diálogo de Mugeimes e Urce Branca (sobre o Poema de Xosé Luís Méndez Ferrín)”. En Francisco Fernández Rei, Xosé María García Crego, Rosa López Fernández e Xabier López Vázquez (eds.), *A semente da nación soñada: homenaxe a X. L. Méndez Ferrín*. Santiago / Vigo: Sotelo Blanco / Xerais, 139-141. Reedición en *poesiagalega.org. Arquivo de poéticas contemporáneas na cultura*. <<http://www.poesiagalega.org/arquivo/ficha/f/1135>>.

2 | Por referencia á publicación orixinal

CORDAL, XABIER (2008). “Diálogo de Mugeimes e Urce Branca (sobre o Poema de Xosé Luís Méndez Ferrín)”. En Francisco Fernández Rei, Xosé María García Crego, Rosa López Fernández e Xabier López Vázquez (eds.), *A semente da nación soñada: homenaxe a X. L. Méndez Ferrín*. Santiago / Vigo: Sotelo Blanco / Xerais, 139-141.

* Edición dispoñíbel desde o 16 de setembro de 2011 a partir dalgunha das tres vías seguintes: 1) arquivo facilitado polo autor/a ou editor/a, 2) documento existente en repositorios institucionais de acceso público, 3) copia dixitalizada polo equipo de *poesiagalega.org* coas autorizacións pertinentes cando así o demanda a lexislación sobre dereitos de autor. En relación coa primeira alternativa, podería haber diferenzas, xurdidas xa durante o proceso de edición orixinal, entre este texto en pdf e o realmente publicado no seu día. O GAAP e o equipo do proxecto agradecen a colaboración de autores e editores.

DIÁLOGO DE MUGUEIMES E URCE BRANCA (SOBRE O POEMA DE XOSÉ LUÍS MÉNDEZ FERRÍN)

Xabier Cordal

MUGUEIMES: Olla esta fundación: “Erguede, dixo Safo...”.

URCE BRANCA: Fundación? Non fora Rosalía?

MUGUEIMES: Ben, si, desde logo: Rosalía. Os clásicos poden ser eternos, pero a materia do mundo oxídase. Se cadra ela non podía arrastrarnos máis. Xa entrara no Castelo de Arianrhod e xa saíra, esgotada.

URCE BRANCA: Arian... que?

MUGUEIMES: E se digo Parnaso? Ou o ceo de tubas de Pondal? O Castelo do que che falo está en Gales, está na constelación da Coroa Boreal. Dionisos regaloulla a Ariadna. Quen entra na diadema de estrelas, Alphecca, Nusakan, a cunca do derviche, ingresa pola boca dun inferno onde ninguén volve.

URCE BRANCA: Caraallo! Pero el non sería o único, ou si? A nosa poesía foi fundada cinco veces. Sete. Os cervos, Manuel Antonio. E despois del...

MUGUEIMES: Despois del o ceo volveuse de alcatrán.

URCE BRANCA: Non quero encher isto con nomes. O poema é previo aos nomes. O poema de Ferrín é unha elexía. Sempre escribe elexías.

MUGUEIMES: Sempre. Pero as elexías poden limitarse a fluír, ilustrar. Non acaban nunha glosa?

URCE BRANCA: Non no seu caso. Medran coma as catedrais, coma a ciencia laica. Só se precisan unha corda e unha pedra. Despois faise unha aspa e da aspa nace un cadrado. O resto é o que flúe, nunca fóra do plan. Da necesidade.

MUGUEIMES: Pon un exemplo.

URCE BRANCA: *Con pólvora e magnolias*, claro. É unha ecuación, poñamos un encrucillado fractal que se duplica e intercambia as coordenadas. O eixo vertical é o tempo inmóbil, a morte, a culminación do proxecto burgués, o cristal limpo, a nación vella. O horizontal, o progreso, a morte e a pólvora, dos que ninguén regresa tampouco, xa que falabas de mitos.

MUGUEIMES: O amor?

URCE BRANCA: Participa tamén dos dous. Imos acabar falando de cousas raras. N’*O fin dun canto* retorna, produce vexetais vizosos que se curvan, agosto detense. Cei-[140]bo nomea a lúa, os ciclos do cereal. É a Terceira Elexía. A primeira fora o *Sirventés pola destrucción de Occitania*. Un subministro de armas para a República. E na Segunda, os eixes que tracei sobre esta mesa de papel onde compartimos a augardente sintetizan o programa da Unión do Pobo Galego, hoxe FPG.

MUGUEIMES: A nación traía logo a morte? Rescatábanos do pánico, coma os heroes do Castelo? Eu creo que nos rescataba da Beleza.

URCE BRANCA: Non comprendo moi ben. Quererás dicir que nos rescataba da presumible reactivación do Partido Galeguista, que é no que andan agora no Hórreo. Fíxate nas metáforas de... de Heaney? Os pozos, os instrumentos para extraer terra, a fonética materialista da Terra. No noso fondo el, Ferrín, cavou cos mineiros de Lousame. Non ósos, nin guerreiros convertidos en coiro polas lagoas de turba. Que podía ser.

MUGUEIMES: Terra. Sería unha redundancia, escribindo en galego.

URCE BRANCA: Parececho. Todo estaba disposto para extraer constelacións, esas se cadra das que falabas antes. Na banda esquerda do río esperaban, fomentaban, poñámolo ben, unha versión noroeste da clandestinidade española. A que agora está no goberno da Xunta. Eses escribían fatal, por certo. Ferrín resultou completamente inesperado.

MUGUEIMES: Ninguén o esperaba en Galicia?

URCE BRANCA: Nin noutrures. Mediron mal o alcance: resistiu todas as augas rexias e dinamitou varios tesouros até que deu creado o seu propio lector. Debe ser iso que chaman «adiantarse ao tempo».

MUGUEIMES: Acabou mesmo destruindo as malas lecturas, as desviacións ocas do sentido, que duraron quince anos ou por aí. E *Estirpe*? Parece botar un paso atrás, ves? Ao mellor non hai tanta elexía. Simplificamos. En todas as obras lense instrucións contra a decadencia. Do contrario...

URCE BRANCA: ...do contrario fundaría o neodecadentismo. Pero iso xa o fixera Cunqueiro.

MUGUEIMES: Nunca me deixas acabar. Decía que do contrario os puntos de fuga absorberían as nosas palabras. Falo do idioma, das épocas que contén. Non hai tal porque *Estirpe* posúe un sentido da ironía moi... Non se trata de instrucións, senón dunha práctica sen a que non habería Poema.

URCE BRANCA: El di que detesta a ironía.

MUGUEIMES: Madia leva. A súa vida non che é nada irónica. Pero *Estirpe* funciona como silabario para quen queira escoitar unha historia que xa estaba contada. El é mestre, coñece as virtudes da repetición. De todas as maneiras o núcleo da obra, «Quai des brumes», segue sen descodificar. E non me parece a Cuarta Elexía...

URCE BRANCA: A cuarta é *Contra Maquieiro*, unha obra crepuscular, un balance. A estrutura final é tan complexa que ocorrerá igual ca o que pasou con «Triste Stephen». Empezamos a entendela, polo menos algúns, cando a obra semellaba [141] pecharse. Ferrín sementa de buratos negros cada libro, uns van enlazando con outros, mesmo coa obra narrativa. *Bretaña, Esmeraldina e Contra Maquieiro*.

MUGUEIMES: E máis. Coma o xardín botánico de Coimbra, se algún día quedase abandonado e volvesen invadilo as sobreiras e a hedra negra e as semprenoivas pegasen o seu cu nas estatuas labradas. Ferrín deixa espazo para o horror da natureza. Onde veríamos iso antes?

URCE BRANCA: En Pound, ou Kurtz, ou en Otero. Ou en Vigo. Resumindo...

MUGUEIMES: Empezabamos por unha fundación. E as elexías, e o inesperado. Pero que foi o que fundou? Agora si que me prestaría que me interrompeses.

URCE BRANCA: O idioma, outra vez. A lírica na que por fin hai corpos que súan. O amor, o traballo. Dentro collen vulgarismos, requintes, louvanzas, somanas e tarecos. Así que xa ves, o inferno resultamos ser Nós-outros. O inferno é o que ninguén ousara nomear.

Había que repetir o xesto fundador e ninguén quería facelo porque o metal retorto manca, os andamios son inestables. No café artista estase como dios. No inferno había o metal e había unha fábrica rebordante, esmerís, ouralita, autómatas, pascualinis, un barco que se movía por fin. Parecía imposible de nomear.

MUGUEIMES: Parecía. E fóra? Cando digo fóra non falo de España nin de Portugal, bastante temos con aturar a súa común ignorancia. Aínda que sempre hai quen volta da prevención colonial e pásalle coma a Nós. Non o esperaban.

URCE BRANCA: Os seus compañeiros de xeración reciben o Nobel e o Cervantes, o que lles corresponde. Naceron nun Estado, ou nunha literatura de ricos.

MUGUEIMES: Eu creo que no fondo dicimos o mesmo. Ti e mais eu, digo.

URCE BRANCA: Ti e mais eu somos partisanas.

MUGUEIMES : Por suposto. E se non fose o caso diríamos o mesmo igual, ben; non o diríamos, pensariámolo. Recoñecer a lucidez máxima na poesía e negarlla despois ao mellor dos nosos poetas é un acto de cinismo.

URCE BRANCA: De quen?

MUGUEIMES: De quen adormeceu no Pomar dos caraveis roibos, do militante fantasía que espertou da revolución á sombra dun buque gaseiro furando o horizonte. Pero resisten Daniel, Moncho, Amadita coa cabeza orgullosa contra o muro.

URCE BRANCA: Podemos soñar o que queiramos, podemos desexar o que queiramos. A porta do Castelo Xiratorio ficou aberta.

MUGUEIMES: E a man estendida na dirección do tempo.